

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 67E JAARGANG NO.II, NOVEMBER 2006

ONZE

VOGELS

use!

De

Eerste kweekverslag van de kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*)

Met deze gekweekte vogel werd tijdens de NBvV-show een oorkonde behaald.

Inleiding

Het verspreidingsgebied van deze vogels beslaat geheel Europa en dan voornamelijk de gebieden waar water en rietvelden te vinden zijn, met uitzondering van het hoge noorden van Europa. Delen van Azië en Afrika behoren ook tot hun verspreidingsgebied. Deze gebieden zijn dan voornamelijk de overwinteringgebieden. Het is dus een trekvogel die in april ongeveer weer in onze rietkragen te vinden is. De mannetjes arriveren ongeveer 2 weken eerder dan de poppen. Deze twee weken hebben de mannen nodig om hun territorium te bemachtigen. Als ze hun territorium hebben vastgesteld, beginnen ze de poppen te lokken met hun gezang om zo te kunnen paren en vervolgens hun broedsels samen groot te krijgen. Diverse plantaardige materialen worden in hun nest verwerkt dat goed verscholen ligt in het riet. Gemiddeld worden er zo'n 4 eitjes gelegd en deze worden dan in 12 à 14 dagen uitgebroed. De jongen vliegen vervolgens na ongeveer 14 dagen uit. Als de omstandigheden goed zijn, begint de pop al met de tweede ronde, terwijl de man de verzorging van de jongen op zich neemt. De jongen zijn hetzelfde gekleurd als de oudervogels. De kleuren van de vogels zijn hoofdzakelijk in verschillende tinten bruin met daarbij een vaalwitte buikstreek, de poten zijn donkergrijs te noemen. De zang, die vooral de man ten gehore brengt, is eentonig en wordt in serie herhaald. Bij het zingen hangt hij graag in de top van een rietstengel. Het is dus een netvogel met als bijkomend feit dat ze snelgroeiende nagels hebben net als bijv. exotische rietvogels (*Lonchura*).

DE KWEEK

De vogels had ik in december overgenomen van een man die wegens gezondheidsproblemen geheel moest stoppen met zijn vogelhobby. Het kleurverschil tussen man en pop is niet zo gemakkelijk te zien. Er zijn wel wat verschillen, d.w.z. het bruin op het rugdek van de man is donkerder dan bij het popje en ook het bruine kapje op de kop. Dit alles kon ik pas constateren, nadat ik zekerheid over de dna-analyse had. Hieruit bleek inder-

daad dat ik een koppel had.

De pop had ik meteen voorzien van een geel knijpringetje en zodoende kon ik beide vogels beter observeren. De zang van de man was in de broedtijd duidelijk anders dan de roep van de pop, maar dat kon ik op het moment dat ik de vogels in bezit kreeg, nog niet weten. Beide vogels waren correct geringd en de verkoper had mij ook verteld dat het wel handpofkrovogels waren. Dit is voor mij op zich geen probleem, al pas ik dit

zelf nooit toe op de door mij gekweekte jongen, puur uit principe.

Op zondag 10 april had ik de vogels tegelijk in hun aangepaste kweekbox van 2.3m diep x 1.25m breed x 2m hoog geplaatst. De bodem van deze kweekbox had ik ingepakt met vijverfolie en op deze manier kon ik een biotoop van water, riet, gele lis en andere waterplanten creëren. Het water werd uit de sloot gehaald, zodat dit meteen leven bezat. De reden hiervoor was dat dit weer ten goede kwam aan de vogels, want met regelmaat vielen er gedeeltes droog en als dit gebeurde, zag je de vogels in de smurrie wroeten en allerlei beestjes opnemen.

Eigenlijk alles wat liep, kroop of vloog, werd verorberd. Het aangeboden voer bestond uit buffalo- en meelwormen die bepoederd werden met Aves' insectenstrooipoeder. Op 16 mei hadden de vogels hun kunstig in het riet opgehangen nest gemaakt. Het bestond hoofdzakelijk uit vooraf door mij gedroogde grasstengels en plantenwortels. Ook werd gebruik gemaakt van de door mij aangeboden pampagraspluimen. De rand van het nest krulde als het ware naar binnen. Ik denk dat dit een veiligheidsmaatregel is zodat de eitjes of jongen er niet uitvallen bij harde wind of regen. Op 21 mei was het eerste ei gelegd, lichtgroen met daarop vlekjes die blauwachtig/grijs waren. In totaal werden er 4 eitjes gelegd en die kwamen tegelijk uit op 4 juni. Dus in zo'n 12 dagen zijn de eitjes bebroed.

Op een leeftijd van 4 dagen kon ik de jongen met zeer veel moeite ringen met de 2,5 mm wettelijk voorgeschreven ringmaat. De poten zijn op deze leeftijd nog vrij dik en rubberachtig, maar als ze ouder worden, verbenen de poten en slinken en dan is de ringmaat goed te noemen. Wat opviel, was de gele kleur van de binnenkant van de snavel en in dit geel waren twee zwarte vlekken te vinden. Met een dag of 12 waren de jongen uit het nest en zaten met zijn allen op een rijtje in het riet. Zowel de man als de pop verzorgde de jongen uitstekend! De tweede ronde verliep anders. De jonge vogels van ronde 1 had ik uit voorzorg uitgevangen op de dag van het uitkomen van de eitjes van ronde twee. Weer werden er 4 eitjes gelegd, maar hieruit kwamen uiteindelijk 2 jongen tot volledige wasdom. Op deze manier kreeg ik van dit koppel 6 jongen, 100% natuurbroed en wettelijk goed geringd. Bij deze geslaagde kweek was veel gevangen natuurlijk voedsel nodig in de vorm van vliegjes, mugjes etc.

Bij de dierenzaak kocht ik ook muggenlarven en deze gaf ik dan in een heel dun laagje water in een heel grote bak. De muggenlarven werden hoofdzakelijk de eerste 5 dagen aan de jongen gevoerd.

Tekst: Arie Bakker te Dordrecht

Foto's: Jan de Nijs/Piet Onderdelinden

kleine karekiet

acrocephalus scirpaceus

Berichten van de speciaalclub

Vervolg van vorige maand

Fok met de Pihilippijnse Hangparkiet - *Loriculus philippensis apicalis*

De ouders en hun verblijf

De leeftijd van deze vogels was mij onbekend, het waren ingevoerde vogels. Sinds april zaten beide vogels bij elkaar. Zij werden in een verwarmde binnenvolière geplaatst, met aangrenzend een overdekte buitenvolière. De afmetingen van deze volière waren: 6m lang x 1m breed x 2m hoog. De morgenverlichting ging aan om 7.00 uur, de avondverlichting brandde tot 22.00 uur. In deze ruimte waren ook nog blauwkroontjes, brilvogels, cerasmadines en boursparkieten gehuisvest. Tegenover deze medebewoners waren ze niet agressief. Omdat de voorzijde op het zuidwesten staat, was de zon voldoende aanwezig. De beplanting bestond uit vlier en coniferen. De bodembedekking bestond uit zand.

Het baltsgedrag

De man vliegt druk heen en weer, voert de pop, waarna de paring volgt.

Het nest

Zij hadden een nestblok ter beschikking met de volgende afmetingen: hoogte 60cm, binnendiameter 12,5cm en het invleggat was 5cm.

Het broedproces en de groei van de jongen

Alleen de pop broedde gedurende 19 dagen. Zij begon met broeden na het derde ei. De eerste drie eieren kwamen binnen 24 uur uit, de overige met tussenpozen van een dag. Dat houdt in dat bij vijf eieren het laatste jong binnen drie à vijf dagen dood is, omdat het leeftijdsverschil te groot is. Over de legsels en het aantal eieren het volgende: van de 3 legsels in resp. april, juni en juli was het aantal eieren achtereenvolgens 4, 5 en nogmaals 4. De eieren werden met tussenpozen van een dag gelegd. Grundkleur wit en groot 19x17mm. Uiteindelijk zijn resp. 2, 4 en 3 jongen volwassen geworden. De jongen werden naakt geboren. De ogen gingen open op een leeftijd van

tien dagen, de kleur hiervan was donker. Toen ze negen dagen oud waren, kregen ze donkere stoppels. Ze werden geringd na vijf dagen. Na 32 dagen verlieten zij het nest, 's nachts kwamen ze er niet meer in terug. Ze werden echter niet door de ouders verjaagd. Het jeugdeklee van de jongen ziet er als volgt uit: snavel hoornkleurig, poten donkergruis. Op het voorhoofd hebben ze een licht oranje waas dat doorloopt in de nek. Jonge poppen hebben aanzienlijk meer blauw in de wangen dan de mannen en missen de rode keelvlak; voor de rest zijn ze gelijk aan de ouders.

De voeding

Het gehele jaar door krijgen de vogels hetzelfde. Deze voeding bestaat uit fruit, nectar, loripap, eivoer, buffalowormen, universeelvoer en rozijnen.

Fok met de Witborstwaterhoen - *Loriculus philippensis apicalis*

Zoals de naam al zegt heeft de vogel een witte borst. Dit wit loopt vanaf de kruin door tot aan de onderborst. De buikstreek is zwart, de lendestreek tot en met de aars is roodbruin. Het voorhoofd is rood. Vanaf de bovenkop tot en met de vleugels en de staart is zwartbruin. De ogen zijn rood, de snavel geelgroen en de poten geelachtig. De geslachten zijn gelijk van kleur. Deze 28 - 32cm grote vogels komen voor op diverse eilanden van Zuidoost-Azië. Het witborstwaterhoen - *Amaurornis p. phoenicurus* komt voor op de Philippijnen, in Indochina tot Zuid-India en Sri Lanka. Van deze vogels zijn twee ondersoorten bekend nl.: *Amaurornis p. insularis* van de Andamaneilanden en de Nicobareilanden. *Amaurornis p. leucomelanus* komt van Celebes en de Kleine Soendaeilanden.

Ze zijn daar te vinden op hoogten van 900 meter en dan voornamelijk in graslanden, bamboe- en rietvelden, moerassen en op de rijstvelden. Het geluid dat deze vogels voortbrengen is krijsend en lijkt op een soort "kru-ak, kru-ak, kru-ak, -a- , wak-wak". Dit kunnen ze soms 15 minuten achter elkaar volhouden. Zij leven voornamelijk van graszaden, waterplanten, kevers, sprinkhanen, wormen, larven, kleine visjes, enz. Het broedseizoen is van april tot oktober. Zij maken een nest van bamboevezels en pandamusbladeren. Dit nest maken zij op een hoogte van 2 tot 3m boven de grond. Er worden dan zes tot negen eieren gelegd.

De ouders en hun verblijf

Enkele jaren geleden kocht ik deze vogels. Die winter hield ik ze binnen. Begin half mei gingen ze naar buiten en werden geplaatst in een volière die tevens onze tuin is. Onze tuin is namelijk geheel overdekt met gaas tot op een hoogte van 2,50m. De tuin is 11m lang en 5m breed. Er staan hoge en lage coniferen in, wat struiken en een knotwilg. Ook is er een vijver in gemaakt van 4 x 1,50m met daaromheen diverse soorten riet en wat dode knotwilgen. De rest van de tuin is opgevuld met diverse planten o.a. ook veel vlijtige liesjes; die worden lekker hoog, zodat de vogels zich daartussen kunnen verschuilen. De vogels waren samen met vele soorten andere vogels gehuisvest. In de volière vinden we o.a. ijsvogels, diverse spreuwensoorten, timalies, langstaartbreedbekken, veel soorten zaadertjes, duifjes, Braziliaanse dwerggrallen, enz. enz.

De voeding

Omdat er zo'n gemengde vogelbevolking bij elkaar gehuisvest was, was ook de voeding ruim gesorteerd, o.a. tropisch zaad, onkruidzaad, universeelvoer, fruit, krekels, veel visjes, meel- en moriowormen. Dit voer werd op verschillende plaatsen aangeboden, zowel via een voederplank als op de grond. De waterhoenders vonden het heerlijk om levende visjes uit de vijver te vangen.

Het baltsgedrag

Voor de paring brachten de vogels een door-

dringend gekrijs voort overgaande in een soort getokkel lijkend op dat van een kip.

Het nest en de eieren

Op een hoogte van ± 60cm maakten de witborstwaterhoentjes in een rietpol een nest. Ze bogen de toppen van het riet (lisse) dubbel en op deze wijze werd een nest tot stand gebracht. Het nest werd aan de rand van de vijver gebouwd verscholen tussen de lissen. Eind mei, begin juni werden in totaal vijf eieren gelegd. Deze waren crème en voorzien van veel kleurige stippen. Afmeting 40 x 30mm. Half juni vond ik tot mijn grote schrik de man dood, maar gelukkig ging de vrouw door met broeden. Van de vijf eieren waren er vier bevrucht, ze kwamen alle uit en na de rui waren de jongen nog in leven. Het broedproces en de groei van de jongen. Er werd alleen door de pop gebroed. Na ongeveer twintig dagen kwamen de vier eieren gelijktijdig uit. De jongen hadden zwart dons. Op een leeftijd van vier dagen verlieten zij het nest. 's Nachts kwamen ze nog zes weken terug naar het nest. Dit nest was echter niet het nest waarin de eieren uitkwamen; het vrouwtje maakte op de grond een volgend nest en hierin verbleef zij 's nachts met de jongen. Toen de jongen 15 dagen waren werden ze geringd met ringmaat 8mm. De jongen werden gevoerd met insecten die het vrouwtje in de tuin wist te vangen. Verder gaf ze hen meelwormen, krekels, visjes en wat er verder te vinden was. Af en toe deed ik ze wat kroos in de vijver dat met graagte gegeten werd.

Berichten van de speciaalclub

Fok met de Paradijstangara - *Tangara chilensis*

Tijdens de koffie-uurtjes 's morgens kon ik mooi de paradijstangara's volgen die eind mei hun eerste jongen hadden gekregen. In een buitenvluchtje op de veranda hadden ze een nestje klaargemaakt van kokoshaar in een blok met wat kunstkerstgroen. Na precies 14 dagen broeden kwamen de jongen uit. Het kwam precies overeen met de goudtangara's (*Tangara arthus*). Ook het voer was hetzelfde: geknipte meelwormen (het liefst witte), pinky's, meelmaden, mierenieren, geweekt brood en in honing geweekt ei- en universeelvoer. Over die meelwormenvoeding is nog wel wat te vertellen. Ontvelde zijn natuurlijk de beste, maar het toedienen ervan is het best als volgt: om de 2 à 3 uur een aantal geknipte meelwormen. Niet te veel, elke keer vers. Dat is beter omdat eenmaal geknipt het inwendige verdroogt. Fruit: appel, peer, banaan, druif en mandarijn, allemaal klein gesneden. Als drank kregen zij nectar drank. Deze was samengesteld uit druivensuiker, honing en water. Dit drankje werd rood gemaakt met intensief. Bederf hiervan is minimaal. Tevens kregen ze een flesje nectarvoeding. Dit was samengesteld uit: rijstebloem, melkpoeder, universeel, gierst en zeewier. Dit alles tot poeder gemalen en met water aangemaakt. Verder hebben de paradijstangara's de mogelijkheid tot iets extra's uit het buitenvluchtje dat beplant is met rozen, dennenboompjes en Japanse draaiwilgen. Tijdens mijn observatie vloog de pop even van het nestje en scharrelde wat door de boompjes. Bij een bloem van een roos begon ze wat blaadjes af te plukken om makkelijker bij het binnenste te komen. Toen vloog ze naar het flesje met nectarvulling en dronk gulzig. Daarna ging ze naar het nestje. Na het voeren van de jongen

zat ze even op de rand van het nestje te wachten, waarschijnlijk op een vuile broek, waarna ze weer op de jongen ging zitten. Tussendoor werd even de tijd genomen om het verenpak op te poetsen, waarvoor ze een zonnige plek opzocht. Een stevig bad nemen hoorde ook bij het dagelijkse ritueel. Na het baden kwam ze drijfmat naar buiten en ook nu werd er weer hevig gepoetst. Ik denk dat ze niet eerder naar het nestje toeging, voordat ze helemaal droog was. Ook de man verbleef in dezelfde vlucht en vocaal stonden ze voortdurend in contact. Beide waren goed herkenbaar. De man bezat een donkeroranje rugdek, de pop een lichtoranje en voorts heb ik haar bij aankoop geringd met een oranje kleuringetje. Het waren trouwens importvogels. De man had bij de opfok geen enkele taak, hooguit even opletten als de pop het nest verliet. Er was geen enkele agressiviteit te bespeuren van de andere vogels; evenmin ten opzichte van de andere. Zelfs als die boven op het nestje gingen zitten, was er geen probleem. Ik denk dat hij alleen door zijn stemgeluid contact hield met de op het nest zittende pop. Dit hele ritueel was ook toe te schrijven aan de goudtangara's die al eerder jongen grootbrachten. Bij het verlaten van het nestje richtte het popje zich op, verkende de omgeving en dook in een flits naar beneden, de boompjes in. Dan klauterde ze naar boven om vervolgens als een schicht naar binnen te schieten. Ook de goudtangaraman kwam regelmatig buiten kijken, terwijl de pop op haar nestje met 2 eieren zat. Een jonge goudtangara die naar buiten kwam, vloog pardoes de paradijsman van zijn stok onder heftig protest. Dit jong kon zich al aardig redden, al bedelde het nog steeds bij de ouders. Een tijdje

vreesde ik dat het het niet zou overleven. Het ouderpaar had zoveel oog voor de voortplanting dat de pas uitgevlogen jongen verloren dreigden te gaan. Om die drang wat te verminderen heb ik het nestje ongeveer een week verwijderd. Het bleek toch nog wat tekort te zijn geweest. Zoals uit het verslag blijkt, werd tot nu toe alleen levend voer verstrekt. Na zes dagen werd ook wat fruit en ander vast voer gegeven. Opvallend was wel dat de jongen tijdens het voeren praktisch geen geluid maakten. Voor het ringen gebruikte ik net als bij de goudtangara's kanarieringen. Deze maakte ik van tevoren zwart met een viltstift. Ringmaat 2.9mm. Ik heb het steeds over "de jongen", maar in werkelijkheid wist ik niet eens hoeveel jongen het waren. Ik controleerde zelden eieren of jongen. Door observatie kun je de hele gang en het gedrag van de vogels volgen. Even was er opwinding, de man verdreef het koppel sunbirds dat soms wel wat al te spontaan achter elkaar aanzat. Ook dit paar heb ik verscheidene paringen zien doen, maar tot nestelen kwam het nog niet. Over het uitkomen van de eieren van tangara's een theorie. Tot op heden heb ik persoonlijk nog nooit per nest een bevrucht en een onbevrucht ei gehad. Steeds waren er twee eieren die of bevrucht of onbevrucht waren. Als er dus niets met de eitjes gebeurde (stuk), dan waren er uiteindelijk twee jongen.

*Een selectie fokverslagen uit ons tweemaandelijks clubblad de "VOGELEXPRESSE". Met dank aan onze oud-leden A. Smeulders, G. Meerbeek, L. Lukus, F. van Oeveren, M. Maarleveld.
Bewerkt door de redactie.*

Kweken van prachtvinken (5)

In deze vervolgserie behandel ik steeds een onderwerp uit mijn boek "Kweken van Prachtvinken", dat begin 2004 is uitgegeven.

VOEDING

Prachtvinken eten doorlopend met korte onderbrekingen tijdens hun rustpauzes. Vanwege hun hoge lichaamstemperatuur van 42°C hebben ze veel energie nodig. De omgevingstemperatuur, de daglengte en hun activiteit zijn mede van invloed op hun energieverbruik en daarmee op het consumptiegedrag. Het spreekt vanzelf dat er tijdens het grootbrengen van jongen een veelvoud aan voedsel wordt opgenomen.

Prachtvinken kunnen amper 24 uur zonder voedsel en water. Te weinig voedsel is niet goed, maar teveel ook niet. In het eerste geval vermageren de vogels en gaan in elkaar zitten, in het laatste geval vervetten ze. Het voedsel dat wij hun verstrekken, bestaat uit een zaadmengsel, eivoer en insecten.

Voor prachtvinken geldt als vuistregel: 5 tot 7gr tropenzaad per vogel per dag, aangevuld met 15-20% eivoer. Dit mag een goede kwaliteit fabrieksvoer zijn of eigengemaakt eivoer op basis van eiwitpoeder van bijv. Aves, beschuit en ei. De juiste mengverhouding staat dan op de verpakking. Er bestaan 2 soorten eiwitpoeder: het ene is bedoeld als krachtvoer en het andere als opfokvoer tijdens het grootbrengen van jongen. Verder krijgen ze zo nu en dan wat (diepvries)insecten. Tijdens de opfok moet er in elk geval in de eerste week dagelijks voldoende levend voer worden verstrekt.

Om vervetting te voorkomen is het aan te bevelen de vogels gerantsoeneerd te voeren. Dit kan natuurlijk prima bij een koppeltje in een kooi. Het is moeilijker als er meerdere vogels in een gezelschapsvolière zitten. In de volière krijgen de vogels echter veel meer beweging. Ze vervelen zich nauwelijks en zullen daarom zelden vervetten. Vogels in een kleinere ruimte eten vaak uit verveling, vandaar de rantsoenering.

Veel liefhebbers gaan met allerlei voedingsmiddelen en supplementen experimenteren om het de vogels zo goed mogelijk naar de zin te maken. Ik raad u aan dat niet te doen, omdat de juiste verhoudingen van bouwstoffen kunnen worden verstoord.

Bouwstoffen zijn:

Koolhydraten

Koolhydraten zijn zetmeel en suiker.

De suikersoorten zijn: glucose, sucrose, glycogeen en cellulose.

Koolhydraten zorgen bij verbranding voor de nodige energie en kunnen ook worden omgezet in vet.

Eiwitten

Eiwitten zijn essentiële en niet-essentiële aminozuren van dierlijke of plantaardige oorsprong. Bij overconsumptie van eiwitten wordt het teveel omgezet in koolhydraat en indirect in vet. Het verbrandt of het wordt uitgescheiden.

Vetten

Vetten bestaan uit glycerol en vetzuren. Vetten zijn belangrijk als energiebron voor het lichaam. Zij bevatten ook vetzuren die noodzakelijk zijn voor het functioneren van allerlei lichaamsfuncties. Vetten leveren essentiële en niet-essentiële vetzuren. Deze zijn noodzakelijk voor de celwanden en het immuunsysteem.

Vetten zijn tevens drager van de vitaminen A en D.

Vitaminen

Vitaminen en pro-vitaminen zijn stoffen die elk levend wezen nodig heeft om allerlei processen in het lichaam goed te laten verlopen.

Mineralen

Mineralen dienen als bouwstoffen of als hulpstoffen om het lichaam naar behoren te laten functioneren. Het is daarom van belang de juiste balans in de verstrekking aan te brengen.

Vezels

Vezels hebben als taak de spijsvertering te stimuleren.

Een uitgebreid overzicht over de verschillende bouwstoffen, hun functies en waarin ze voorkomen, is in het boek "Kweken van Prachtvinken" opgenomen.

Meer informatie vindt u op de website www.avitoon.nl

© Tony Jochem

Over kanaries gesproken

Worden de vogels of de balken gekeurd???

(Een kritische noot bij het wijzigen van de nationale standaard kleurkanaries)

In "Onze Vogels" en op bijeenkomsten van kanarie-kwekers worden we tegenwoordig overstelpt met informatie over de nieuwe COM-standaard: Brede rug- en flankbestreping. Kritische kanttekeningen tegen de verandering in de COM-standaard en daarmee samenhangend de wijziging van onze nationale standaard heb ik niet of (te) weinig gezien. Ik ben kweker en tentoonsteller, met redelijk succes, van kanaries in de zwartreeks. Dit tentoonstellen gaat van onderlinge-, nationale- en districts- tot de bondstentoonstelling in Apeldoorn

als afsluiting van het seizoen. Ik heb nooit aan de wereldshow deelgenomen en ben ook niet van plan dit te gaan doen. Door het invoeren van deze nieuwe nationale standaard, ook voor de nationale tentoonstellingen, voel ik mij, en met mij veel kwekers in de zwartreeks die geen wereldtentoonstelling spelen, zeer benadeeld. We vragen ons dan ook af of dit nodig was en wie ermee gediend zijn. Deze kritiek komt misschien laat, "het kwaad is geschied". Maar: "Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald".

Het begon voor mij allemaal toen ik met enige vrienden de wereldshow in België bezocht. Natuurlijk was onze eerste gang naar de stammen in de zwartgeel- en de zwartwit-serie. Dit waren immers de kleuren waarop wij ons volledig toelieden. Wij gingen kijken met in ons hoofd de dan geldende nationale standaard in Nederland en België. De prachtige, heldergroene en blauwe kanaries, zo donker mogelijk en met een ragfijne onderbroken bestreping.

Bij het bekijken (en beoordelen) van de stammen bleek duidelijk dat er kennelijk een oorlog was uitgevochten door de keurmeesters van de verschillende landen. Een oorlog die in elk geval voor de kwekers in de zwart- en de bruinreeks later slecht zou uitpakken. Eén stam van de prijswinnaars was voorzien van een zeer zware brede bestreping. Laatdunkend sprak men vergelijkend over drie- en vierbaanswegen en dikke balken op rug en flanken. Deze vogels voldeden dus op geen enkele manier aan de standaard die wij al jaren gebruikten om onze vogels te selecteren. Verder was er een stam die redelijk voldeed aan onze nationale standaard en er was een tussenvorm. Ook de kleur van deze zwaar bestrepte vogels tussen de strepen was matgrins en niet te vergelijken met de briljante kleur die wij zo graag zagen. Hetzelfde fenomeen deed zich voor bij de bruine. Chocoladekleurige vogels zonder enige bestreping en vogels die bijna niet als bruin herkenbaar waren, maar wel met zware bespreping vielen onder de prijswinnaars. Het streven naar een gemeenschappe-

lijke COM-standaard voor de wereldshow bleek duidelijk nodig.

Het bleek dat er in verschillende landen duidelijke verschillen waren in de gehanteerde nationale standaard. Onze vogels, producten van zeer strenge selectie, zuivere kanaries met een prachtige heldere grondkleur, een ragfijne bestreping en een donkere uitmontering. De vogels uit de zuidelijke landen met zeer zware bestreping en een grondkleur die mat en veelal grijs is. Is dit resultaat bereikt door selectie of zijn er eigenschappen van andere vogels ingekweekt? Wie zal het zeggen! Waren wij misschien in onze strenge selectie te ver gegaan met de (te) fijne bestreping? Deze bestreping had duidelijker moeten zijn. Hierdoor zou de vogel zwarter getoond hebben. Kunnen we deze twee "soorten" kanaries, de zuidelijke en de noordelijke, wel met elkaar vergelijken? Zal door de vermenging hiervan de prachtige kleur van onze kanaries behouden kunnen blijven?

Toen werd al gezegd: "Daar gaan wij ook naar toe." En inderdaad in de kortste tijd werd binnen de COM al overlegd met de verschillende landen over een nieuwe nationale standaard. Landen die veel groter waren dan Nederland en België, en dus ook veel grotere belangen hadden en een veel grotere steming dan wij, kleine en in COM-verband relatief onbelangrijke landen. Natuurlijk waren er ook in onze landen gerenommeerde kwekers/keurmeesters die grote belangen hadden. Zij stonden voorop om de zuidelijke vogels aan te kopen en hun nakomelingen later voor

veel geld te verkopen. Gezien het uiteindelijke resultaat, de nieuwe nationale standaard, heeft die lobby resultaat gehad.

Op dat moment had men moeten bedenken voor hoeveel liefhebbers het van belang was een nieuwe nationale standaard te gaan maken. Ik denk hier vooral aan de hoofdbesturen van de NBvV, ANBvV, en de beide Belgische bonden. Uiteindelijk vertegenwoordigen zij samen toch een kleine 100.000 leden. Als we nu gaan kijken hoeveel Nederlandse liefhebbers in 2005 hebben deelgenomen aan de wereldshow, dan zien we dat er slechts 329 Nederlandse en 393 Belgische inzenders waren. In de zwart- en bruinreeks waren dat er respectievelijk 23 en 9 liefhebbers. Dit is minder dan 0,5% van het aantal leden aangesloten bij de Nederlandse en Belgische bonden. Bij de zwart- en bruinreeks zelfs minder dan 0,3 promille.

Uit de catalogus van deze wereldshow kunnen we tevens afleiden dat het aantal Italiaanse inzenders 268 bedraagt en het aantal Spaanse inzenders 267. Dit is belangrijk minder dan onze inbreng, en het zijn deze landen die ons tot dit onzalige besluit hebben gedwongen. Dit betekent dus dat alleen voor deze liefhebbers de COM-standaard van belang was. Voor alle andere tentoonstellingen was het wijzigen van de nationale standaard immers niet nodig.

Hoe moeten wij, de gewone, geen wereldshow spelende liefhebbers hiermee omgaan? Vooral in het begin was het advies: probeer de grove bestreping te bereiken door selec-

tie met behoud van de goede grondkleur. Als we dat niet doen, en vogels bijhalen uit bijvoorbeeld Italië of Spanje, zal het gevolg zijn dat de kleur en het formaat sterk teruglopen. Een vogel wordt immers op meer punten gekeurd dan de bestreping alleen. Een vogel die met uitzondering van de bestreping in topvorm is, behaalt voor bevedering, grootte en vorm, houding en algemene indruk 41 punten. Bij de kleurbeoordeling wordt maximaal 52 punten gegeven. Deze punten zijn de totaalscore van het zwart van de vogel in bestreping en uitmonstering, de grondkleur van de vogel op de borst en tussen de bestreping, en de rug- en flankbestreping.

Bij een tafelkeuring onlangs in Veldhoven werd duidelijk dat de rug- en flankbestreping eigenlijk het enige is waarnaar de keurmeester, in elk geval deze, kijkt. Het moeten balken zijn!!! Hij is van mening dat een vogel, die nog geen 100% aaneengesloten en 5cm brede bestreping heeft, volgens hem met maximaal 86 punten gewaardeerd mag

worden, ook in onderlinge tentoonstellingen. Dit zou betekenen dat ook bij een prima grondkleur gestraft zal worden met 7 punten. Tijdens de bespreking van de vogels kwamen andere rubrieken op het keurbriefje nauwelijks aan de orde.

Op de vraag hoe we aan dergelijke vogels moeten komen, zei hij dat er al een aantal van deze vogels zijn in Nederland, maar dat de liefhebbers deze vogels vasthouden of voor heel veel geld verkopen. Ook liet hij ons weten dat het eigenlijk onze eigen schuld is dat wij nog geen goede vogels hebben, dan hadden we drie jaar geleden maar moeten investeren en vogels uit Italië of Spanje moeten aanschaffen. Ook hier komt de geldkwesite weer om de hoek kijken.

Al met al, een weinig stimulerende tafelkeuring!

Rest nog steeds de vraag: waarom moest zo nodig de nationale standaard worden aange-

past, als slechts een handvol liefhebbers naar de enige COM-show op wereldniveau gaan. Een COM-show die waarschijnlijk door de heersende vogelgriep al voor het tweede jaar niet zal doorgaan. Ik denk dat het beter geweest was als de weinige liefhebbers die naar de wereldshow gaan, hun vogels gekweekt hadden volgens de COM-standaard en we de rest bij het oude hadden gelaten. Ik ben van mening dat de verantwoordelijken voor de wijziging in de nationale standaard onze liefhebberij een zeer slechte dienst hebben bewezen.

Valkenswaard
Harrie van Rooij
Voor reacties: tel. 040-2018124
E-mail: har.vanrooij@hetnet.nl

Bronnen: *Catalogus 53e Weltausstellung in Bad Salzungen*
Standaard kleurkanaries 2006 ANBvV, KBOF en NBvV

Homozygo te zangers

De homozygote harzer heeft nooit bestaan en zal ook nooit kunnen bestaan. Het is daarom zinloos kwekers te adviseren zich toe te leggen op een dergelijke wondervogel! Homozygote is een begrip uit de erfelijkheidsleer en wordt vrijwel altijd gebruikt met betrekking tot een of twee genetisch bepaalde eigenschappen, meestal uiterlijk zichtbare eigenschappen. Het zingen van de harzer berust weliswaar op een erfelijke basis, maar die erfelijke basis is niet alleen bepalend voor die zang. De zang bereikt pas zijn volwassenheid na de leerperiode van diverse maanden en wordt van buitenaf beïnvloed. De zang van de harzer is ook niet constant. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de zangkanarie wel een aparte plaats inneemt; hij moet elk jaar opnieuw een lied instuderen en dat is nooit gelijk aan zijn eerste lied.

Zelfs als het harzerlied een zuiver genetisch bepaalde uiting zou zijn, maar dat is het zeker niet, dan nog is het nooit mogelijk een harzer te kweken die op al zijn zangchromosomen precies gelijke factoren zou bezitten.

Waarom kan dat niet?

Er is niet bekend welke genen bij de zang betrokken zijn. Dat zullen er vrij veel zijn, omdat de zang niet alleen afhankelijk is van neutrale structuren in de hersenen (betrekking hebbend op het zenuwstelsel), maar ook morfologische

(betrekking hebbend op de vorm, bouw). Zouden deze genen precies bekend zijn, en dat zijn ze dus niet, dan nog zou het vrijwel onmogelijk zijn voor zang homozygote vogels te verkrijgen.

Hoewel dit niet direct een bewijs is voor onmogelijkheid een homozygote harzer te kweken, wil ik toch eens het unieke van elk vogeltje benadrukken. Bij een paring geeft de man duizenden gedeelde mannelijke geslachtscellen door aan de pop. De pop heeft meestal vier of vijf rijpe, dat wil zeggen gedeelde geslachtscellen die klaar zijn om bevrucht te worden. Uit duizenden door de man afgegeven gedeelde cellen, die niet gelijk zijn, kunnen er maar vier of vijf een willekeurige eicel bevruchten. Hier liggen dus nog eens twee onzekere en onberekenbare factoren: welke gedeelde zaadcel van het mannetje komt bij welke gedeelde eicel van de pop? Dat is gewoon 100% toeval. Dat moet ook 100% toeval zijn, want elke kanarie is uniek, dat wil zeggen "zo is er maar één". Als er dus vijf mannetjes in het nest geboren worden, dan zijn deze vijf genetisch allemaal verschillend. De harzer kent een gevoelige periode waarin hij zelfs niet soorteigen zang kan opnemen in zijn zanggeheugen en die gevoelige periode omvat de eerste twee maanden van zijn leven. Uit proeven bleek dat slechts 10 tot 20 herhalingen (zang- beïnvloedingen) al voldoende waren om later in het gezang

terug te vinden. Het is ook bekend dat jonge harzers het meeste leren van hun vader wanneer ze daarmee opgroeien. Ook is bekend dat de jonge harzers leren van verwante vogels waarmee ze samen worden gehouden. Zangbeïnvloeding vindt dus blijkbaar doorlopend plaats, want zangkanaries worden niet in afzondering gekweekt.

Een prima kweekman is pas een prima kweekman als hij nog steeds een gaaf lied zingt, als zijn afstammelingen in de gevoelige periode verkeren en liefst nog lang daarna. Omdat het zingen een leerproces is, dus oefening vereist, wordt het duidelijk waarom de zonen van een topman toch niet allemaal precies hetzelfde gaan zingen.

Kwekers fokken misschien teveel op het aangeboren talent, dat is precies nooit gelijk, maar de studie en de studieomstandigheden zijn per vogel ook nooit precies gelijk. Een lichte vogel kun je met allerlei hokus pokus niet omtoveren in een diepe vogel. Een diep gaaf zingende vogel kun je wel in goede zangconditie houden door hem goed gevarieerd te voeren, maar je moet wel eerst die diepe vogel zelf kweken. Die vogel zul je moeten kweken uit een voor de zang heterozygote man en een voor de zang heterozygote pop.

P. Ramakers
Bron: *zuidelijke speciaalclub harzers*

De zilverbek

Geslacht

Ze behoren tot het geslacht *Lonchura*. Hoewel ze tegenwoordig in een eigen geslacht zitten met de loodbek.

Zilverbek: *Euodice cantans*

Loodbek: *Euodice malabarica*

Ze zijn nauw verwant aan de parelhalsamide (schrijver spreekt van nauwverband). Er is één ondersoort beschreven namelijk *Euodice orientalis*. Deze is lichter van kleur en heeft meer tekening op het rug- en vleugeldek.

Uiterlijke verschijningsvormen

Het is over het algemeen een beigebruin gekleurd vogeltje met op de kop een duidelijke hamertekening en een zilverkleurige snavel. Op de rug een soort schubtekening overgaand in de buitenste slagpennen naar zwartbruin evenals een bijna zwarte stuit en staart (soortkenmerk ten opzichte van de loodbek, deze heeft een witte stuit), op de borst ook beigebruin tot ongeveer halverwege de borst overgaand in een crèmewitte buik. Op de flanken een verticale ononderbroken warmbruine scherpe tekening (let op: gevraagd volgens de standaardreizen).

Het grootste verschil met de loodbek is dat de zilverbek een vrij warm van kleur zijnde vogel is met een zwarte stuit. De loodbek daarentegen is vrij mat en koud van kleur en heeft een witte stuit. Vogels uit woestijngebieden zijn vaak erg licht gekleurd.

Voorkomen in de natuur

De zilverbek komt in een groot gebied voor in Afrika in een brede strook van Gambia, Senegal tot Ethiopië in het oosten. En zuidelijk tot in Tanzania. De ondersoort komt meer uit het oosten van Afrika. De zilverbek komt voor in savannegebied met een vrij open beschoeiing en doornstruiken, maar ook in halfwoestijnen en zelfs in oases en in dorpen. Hij is totaal niet bang voor mensen en broedt dan ook onder daken en onder parasols op terrassen.

Voeding in de natuur

De zilverbek eet voornamelijk graszaden en verschillende gierstsoorten en soms wat kleine insecten, vooral als er jongen zijn.

Gedrag

Zilverbekjes zijn ideale vogeltjes voor een gezelschapsvolière. En zelfs koloniebroed is mogelijk. Altijd een oneven aantal paren bij elkaar plaatsen om ruzie te voorkomen. De zilverbekjes worden overheerst door bijna alle prachtvinken en komen bij erg agressieve vogels soms niet tot broeden. Liever niet bij goudbukjes plaatsen, deze proberen de zilverbekjes wel te overheersen.

De kweekperiode

Je kunt ze kweken in vrij kleine broedkooien, hoewel ik ze liever de ruimte geef en ze

houd in broedkooien van 80 tot 120cm lang. Ruimte vind ik erg belangrijk. Ik houd ze samen met binsenastrildes, parelhalsastrildes, blauwkopblauwfazantjes en kleine duiven. Ik begin meestal met de broed als de nachttemperatuur ongeveer 10 graden is, zo ongeveer april/mei. Koppels zijn vrij gemakkelijk samen te stellen, hoewel er vrij weinig verschil is tussen man en pop.

Hier volgen een paar verschillen.

De man zingt al gauw, mits er een echte pop bij zit. De man zit vaak met nestmateriaal in zijn snavel te zingen. De man is over het algemeen scherper van tekening vooral op de flanken. De pop is wat matter (er zijn ook mooie poppen met een prima tekening).

Ze beginnen al vrij snel met nestelen. Alleen als er twee mannen bij elkaar zitten, wordt er meestal maar wat aangerommeld. Bijna ieder nestkastje is geschikt. Ze maken zelfs een vrijstaand nest in een leeg bloembakje met of zonder kunstgroen. Ik maak zelf veel gebruik van kunstgroen in mijn volières. Ik gebruik o.a. klim- en hangplanten, kerstbomen en groene takken, maar je moet wel opletten dat er niets opgespoten is. Kerstballen zijn natuurlijk geen bezwaar!!!! Ik maak ook gebruik van verpakkingsmateriaal zoals houten wijnkistjes waarvan ik dan de voorkant afhaal, half bespan met kippengaas

en dat vol stop met hooi waarin ik een paar holletjes maak zodat ze daarna kunnen beginnen.

Als ze éénmaal beginnen met nestelen, heb je vaak voordat het nest klaar is al de eerste eitjes. Die zijn wit en redelijk van formaat. Ze

leggen meestal 4 tot 8 eitjes, die soms allemaal uitkomen. Ik heb een keer zeven eitjes gehad die allemaal uitgekomen waren en alle

jongen uitgevlogen zijn. Liever heb ik een nest van 4 jongen, omdat dit al veel werk is voor de ouders. Ik ring de jongen met

2,7mm. Dit vind ik een betere maat dan 2,5mm. Door het steeds verder kweken worden de vogels ook groter. Met 2,7mm heb je

dan meer speling met ringen. Ongeveer tussen de vierde en achtste dag moeten ze geringd worden. Forsere vogels hoeven geen

osel

De

reuzen te worden. Ik kleur de ringen eerst met een merkstift zwart, zodat ze niet meer glimmen. Het is namelijk zonde als ze door een glimmende ring uit het nest worden gegooid. Als de oudere vogels erg hardnekkig zijn met uitgooien, dan doe ik om het ringetje van de jongen een ventielslangetje.

Elke vogel is voor mij belangrijk, bijvoorbeeld een jong dat onverwacht is aan mijn eigen vogels of voor de kleurkweek. Ze moeten ongeveer 12cm groot zijn. Alles in verhouding, geen platte koppen of soms vergroeide of geen zilverachtige snavel. Mijn advies: bewaar je eigen kweekpoppen. Deze broeden meestal eerder dan vreemde poppen. Begin de kweek ook niet met te jonge poppen. Heb je eenmaal jonge vogels, dan worden ze meestal door de ouders goed gevoerd, mits het menu in orde is. Ik geef al mijn vogels een uitgebreid menu, namelijk een standaardtropen- mengsel, wildzang-, kanarie- of onkruidzaad en af en toe ei- en universeelvoer. Dit alles samen fijn gemalen in een mixer voor de jonge vogels. Het eivoer maak ik afwisselend met pinky's of buffalowormen uit de diepvries, een gekookt ei, bijenpollen, zeewierpoeder of fijn gemalen sepia

en soms geweld zaad. Ook gebruik ik Nutribird door het eivoer met zeer goed resultaat. Als de jongen ongeveer drie weken oud zijn, vliegen ze uit. Na nog twee weken beginnen ze zelf te eten.

Om opnieuw nestelen te voorkomen haal ik na een paar dagen het nestkastje weg. Dit kost wel eens een eitje, dat is dan niet anders. Soms begint het vrouwtje al snel met leggen en als je dan vier jongen hebt, vergeet ze wel eens te voeren en laat ze de jongen aan hun lot over met de dood tot gevolg (let op: dit geldt ook voor andere vogels). Sinds ik dit toepas, worden ze allemaal groot. Na een paar weken beginnen de jongen te ruilen en met ongeveer 8 maanden zijn ze klaar voor een tentoonstelling. In de volières vang ik de oude met de jonge vogels een paar dagen na het uitvliegen eruit. Bij het zelf eten van de jongen plaats ik de koppels terug. Ze broeden vrij hoog in de vluchtjes en bijna nooit op dezelfde plaats.

Kleurkweek

Hoewel ik een groot voorstander ben van wildkleur, ben ik ook in de ban van kleurafwijkingen. Daarvoor heb je forse wild-

kleuren nodig. Ik probeer ze zo fokzuiver mogelijk te kweken en vooral: geef ze de goede naam!!!!

wildkleur
donkerbuik
bruin
ino
donkerbuikbruin
grijs
pastel?

Ik wens ieder veel plezier met dit zachttaardige vogeltje, dat ik zelf 10 jaar kweek. Mocht je nog wat over de zilverbek willen weten, dan ben ik altijd tot antwoorden bereid.

*Hartelijke vogelgroeten van Wim van Leeuwen uit Leerdam.
Tel: 0345 - 614244
foto's: Piet Onderdelinden/Jan de Nijs*

Hallo

Ik had 25-1-2006 een nest met jonge goulds, die ik geringd heb op 2-2-2006.

Een dag later had een van de jongen géén ring meer om, ik heb nog gezocht in het nestkastje maar ik kon hem niet vinden. Daarom heb ik een nieuwe ring gepakt en omgedaan. De volgende dag hetzelfde verhaal: ring kwijt en weer een nieuwe omgedaan. De volgende dag bleef de ring eromheen, maar ik zag tot mijn verbazing een ring in de krop. Ik pakte het jong eruit en zag aan beide kanten een ring.

Ik heb informatie ingewonnen hoe ik die eruit zou kunnen krijgen, bijv. een snede maken en eruit halen of via de keel met een pincet of laten zitten en kijken hoe het zou aflopen. Voor het laatste heb ik gekozen. Nadat de jongen waren uitgevlogen heb ik het nestkastje grondig nagekeken en ik vond beide ringen terug.

Volgens mij zijn ze door braken eruit gekomen.

M.v.g. René Bussink

Foto's zijn van de gould met ingeslikte ringen en de gould nu.

De groepvernieuwing en innovatie vraagt om uw medewerking

Tegenwoordig komen er regelmatig nieuwe mutaties op de markt.

Kwekers letten heden ten dage beter op wat er in het nest ontstaat. Dit kan zowel een negatieve als een positieve uitslag geven en heeft dan een meerwaarde om er mee door te gaan.

De wens van de mens om een bepaalde kweek te realiseren is een uitdaging die iedereen graag wil aangaan. Om al deze uitkomsten te waarderen en er een erfelijke uitkomst aan te geven is onderzoek nodig.

Apparatuur en andere onderzoeksmogelijkheden zoals o.a. technische kennis, het snijden en fotograferen van de onderzoeken, zijn aanwezig.

Om al deze gegevens goed met elkaar te vergelijken en te onderzoeken zijn veren noodzakelijk.

Daar hebben we u voor nodig!!!

Wij hebben veren nodig uit de klassieke serie: zwart,agaat, bruin en isabel.

Tevens hebben we nodig veren uit de nieuwe series. Als u ons deze veren kunt bezor-

gen, kunnen wij met de thans aanwezige moderne apparatuur alle gegevens goed op papier zetten en deze aan u bekend maken. De veren die we nodig hebben zijn vleugel/staartveren, veren uit het rugdek en contourveren.

U kunt de veren opsturen naar de redactie en wij zullen alles verzamelen en het doorsturen verzorgen en tenslotte de resultaten bekendmaken.

De redactie.

Ziekten bij kleine parkieten

Met steun van mevrouw dr. H. v.d. Horst,
speciale dierenpraktijk de Horst, Veldhoven NB.

Dat onze budgies gezond blijven!

Bent u dierenliefhebber? Dan schrikt u zeker wel als u hoort dat een sterftecijfer van 70% van de jonge parkietjes bij een grote grasparkietenkweker niet alleen voorkomt, maar als "normaal" in zo'n stam geaccepteerd wordt.

Reden om gewoon wat praktische aandacht aan de gezondheidsproblemen van kleine parkieten te schenken zonder erg diep op virussen en bacteriën in te gaan. Gelukkig zijn voor veel mensen die parkietjes levende, van ons mensen afhankelijke dieren, geen koopwaar met nogal wat fabricagefouten.

Dit artikelje gaat alleen over de (gras-)parkieten. Er is uit medisch oogpunt nauwelijks verschil tussen de kleine grasparkietjes en de grotere Engelse tt-grasparkiet. Maar de gevoels- en financiële overwegingen kunnen heel anders liggen bij de kleine "hobby" vogeltjes dan bij de prijswinnende tt-parkieten.

De ziekten komen ook voor bij de grote kromsnarvels, maar de verschijnselen kunnen anders zijn. De controle en de medicatie zijn zeker anders. Voor een grote papegaai van 7.400 is een bloedonderzoek van 7.40 maar 1/10 van de financiële waarde. Voor een parkietje van 7.4 is het 10 keer de waarde. Begrijp me goed: voor de dierenvriend is de financiële waarde iets heel anders dan de morele waarde van zijn dier. Maar geld speelt ook bij dierenvrienden wel een duidelijke rol. Grote, alleen of per paar gehouden papegaaien kunnen vaak met bijvoorbeeld een injectiespuitje de medicijnen in hun bek gespoten krijgen. Als u een maand lang, dagelijks twintig grasparkietjes uit hun volière vangt om ze hun drankje te geven, overlijden ze waarschijnlijk aan stress. Om over uw stress maar niet te spreken!

Ziek

We kunnen in grote lijnen de meest voorkomende ziekten in twee grote groepen indelen. De gevaarlijke virusziekten en de meer algeme-

ne bacterieziekten. Het grote verschil tussen bacteriën en virussen is niet alleen dat virussen veel kleiner zijn, maar vooral hun groei en voortplanting zijn anders.

- Bacteriën kunnen zichzelf vermenigvuldigen, ze hebben zelf de daarvoor nodige celstructuur. Antibiotica werken goed tegen bacteriën, niet tegen virussen.
- Virussen hebben geen cel, geen ribosomen, niet genoeg of geen enzymen voor hun eigen stofwisseling. Om zich te vermeerderen nemen ze in de cel van dier of mens de controle over van de stofwisseling. Dit maakt het erg lastig om medicijnen te vinden tegen virusinfecties. De virussen maken gebruik van de stofwisseling van de gastheer, zodat stoffen die de groei van virussen in het lichaam zouden kunnen remmen, ook ingrijpen in de stofwisseling van die gastheer. Het lichaam van de gastheer kan virussen wel zelf onschadelijk maken met antistoffen.

De twee meest voorkomende virusziekten

De twee voornaamste virusziekten zijn polyoma en PBFD. **Polyoma (kruipersziekte, French Mould)** Polyoma werd vroeger kruipersziekte genoemd. Men dacht aan verkeerde voeding en/of huisvesting. Het is echter het polyomavirus. We kennen een lichte en een heftige vorm. Bij de lichte vorm groeien de jongen slecht en zeer ongelijkmatig. De krop leegt zich slecht en de eetlust neemt af. Sommige jongen krijgen een erg opgezette buik met veel vocht erin, omdat het virus de lever bijna vernietigd heeft (levercirrose). Bij de heftige vorm van polyoma volgt na zo'n twee weken van normale ontwikkeling een plotselinge sterfte. Er is weinig duidelijk aan te zien.

Polyoma in de natuur.

Polyoma komt ook in de vrije natuur voor. Het werd opgemerkt in 1936, een jaar van grote aantallen parkietjes, en het werd ook genoemd in Cage Birds (Aust) in 1937. Dat was een ander serieus jaar voor deze virusziekte. Nu we weten dat het een virusziekte is, is het interessant te bedenken dat in die jaren misschien toch slecht

EYE-CONDITIONER

Deze natuurlijke oogdruppels verzorgen bijna alle soorten oogaandoeningen. Denk aan het viesje, verstopte traanbuizen, natte en gepikte ogen. Bedenk vooral dat tijdens tentoonstellingen de vogels erg gevoelig zijn voor tocht, besmetting en stress. Eye-conditioner is daarom niet weg te denken!

€ 15,00 / 30 ml

FORTE-VITA

Uitgebalanceerde kruiden, getrokken op organische zuren. Krachtig natuurproduct voor een goede gezondheid van uw vogelbestand. Het activeert het organisme en brengt het in TOP conditie. Onmisbaar voor een perfecte vederopbouw tijdens kweek en tentoonstellingen. TIP: Ook geschikt in het badwater voor zachte pluim, tegen parasiten.

500 ml € 12,00 1000 ml € 15,00

Rubenslaan 1 - 3411 VN LOPIK (NL)
Tel: 0348-553538 Fax: 0348-553716
info@travipharma.com
www.travipharma.com

Witte Molen
Witte Molen
Witte Molen 1740

Witte Molen
Eivoer
Eiutter
Eggfood
Pâtée aux oeufs

Simply the best!
Special deal

Allesterin B.V. Moleneind 2 4268 GD Meeuwen
Tel.: 0416-358310 Fax 0416-351915
E-mail: wittemolen@alanheri.nl
www.wittemolen.com

voedsel aanwezig was. Daardoor zou de weerstand van de vogels tegen dergelijke ziekten sterk verminderd kunnen zijn. In deze tijd trekken slecht gevoerde wilde budgiekuikens ook polyoma aan. Vleugel- en staartveren vallen na 4-6 weken uit en die vogels worden snel opgeruimd door roofdieren. Daardoor worden ze door wildwachters maar moeilijk gezien.

PBFD

Psittacine Beak and Feather Disease is een ziekte veroorzaakt door het circovirus. Het belangrijkste kenmerk is het verlies van veren en het ontwikkelen van afwijkende veren. Verder komen snavelafwijkingen voor. Daarom noemen we het ook wel snavel- en verrotziekte.

Wat doen we tegen virusziekten

Het beroerde is dat deze virussen zich bij de grasparkieten jarenlang verborgen kunnen houden. Een quarantaineperiode van een paar weken na aankoop helpt dus niet, want de grasparkiet kan, hoewel de symptomen ontbreken, drager van het virus zijn en dat snel aan de bestaande stam overdragen. Een keuring is mogelijk, maar dat is een bloedonderzoek dat de dierenarts niet ter plaatse eventjes onder de microscoop kan uitvoeren. Bloedmonsters moeten naar het testlab worden opgezonden om daar te worden onderzocht. Hierdoor kost een onderzoek naar de twee ziekten samen toch gauw zo'n € 100. U kunt dan wel dierenvriendelijk zijn, maar € 1200 voor zes paar budgetgangers is domweg niet te doen. Helaas is bovendien met name polyoma zo verspreid dat de kans op een 'schone' grasparkiet klein is.

Medicatie is er niet. Wel zoekt een aantal laboratoria naar een serum voor elk van de ziekten. Ze zijn al ver op de goede weg, maar het is nog niet toepasbaar. Een goede voeding kan echter de kans op actief worden van het virus wel verminderen. Daarom dacht men vroeger dat "kruipersziekte" een voedingsfout was. De enige maatregel, maar dat kost u jaren, is zorgvuldig selecteren. Zodra een vogel "niet goed is" moeten vader, moeder en alle kinderen weggenomen worden voor euthanasie. Helaas is de kans aanwezig dat u niets overhoudt. Zodra een nieuweling zonder controle (€ 100!) bij de groep wordt geplaatst is alle zekerheid weer zoek. Voor de hobbyist blijft over dat de grote sterfte helaas moet worden geaccepteerd.

De bacterieziekten

Psittacosis, papegaaienziekte (*Cylamydia psittaci*), is helaas erg bekend. Papegaaien, parkieten en vooral jonge duiven en rijstvogels zijn gevoelig voor deze bacterie, andere vogels over het algemeen veel minder. Het is een ernstige ziekte, die echter goed te bestrijden is met antibiotica.

Let op als u uw kromsnaveels ervan verdenkt psittacosis te hebben, de ziekte is zowel voor vogels als mensen besmettelijk. Waarschuw uw dokter dat u papegaaien houdt, als u zelf ziek wordt.

Ornithosis is sterk verwant aan psittacosis.

Deze ziekten hebben geen erg duidelijke symptomen. Het lijkt wel wat op griep bij mensen: een lopende neus, ontstoken ogen, kortademigheid, opgezette veren.

Allerlei darminfecties

Verder uit de meest voorkomende bacterieziekten zich in darminfecties. Die kunnen veroorzaakt worden door megabacteriën, bacteriën of gisten. Megabacterie is een schimmelachtige infectie die zich bij de maag nestelt. De parkieten kunnen aan darminfecties overlijden. Controle vooraf en tijdens de ziekten is relatief eenvoudig door de ontlasting onder de microscoop te leggen. Dat kan de vogelarts zelf en het hoeft dus niet duur te zijn. Medicatie is aanwezig in de vorm van diverse antibiotica- of antimycotica-kuurtjes. Maar ingeven blijft moeilijk. De parkietjes eten geen pilletjes en nemen geen injecties. De drank met het voer meegeven kan bijna niet, want zaad heeft een harde schil, die door de parkiet meteen wordt weggegooid. Antibiotica door het zaad mengen helpt dus niet. De vogels eten ook te weinig zacht voer zoals eivoer om de drank daarmee op te nemen. Het enige is mengen met het drinkwater, maar dan nog: grasparkietjes drinken niet veel. Zo'n kuur moet dus twee maanden worden volgehouden.

Voorzorgen

Natuurlijk kunnen we wel iets algemeen goed doen. Een flinke bacteriebron zal het drinkwater zijn. Water bederft heel snel. Iedere dag verversen is beslist nodig. We kunnen bederf ook tegengaan door het water iets aan te zuren, bijvoorbeeld met citroenzuur of appelazijn. In de vrije natuur is het water door afvalblad etc. ook zuurder dan ons kraanwater. Dat wil zeggen, voor de technici onder ons, een lagere Ph-waarde, ongeveer 6. Voor teststrookjes gaat u naar aquaristen. Die hebben teststrookjes of druppels. Dan hebt u gauw door hoeveel 'zuur' u nodig hebt voor de door u gebruikte fles of bak. Bovendien kan het beter zijn voor de spijsvertering. Zoutzuur in lage concentratie wordt ook wel genoemd, maar dat is veel gevaarlijker in de voorraad-fles. Grondig schoonmaken en ontsmetten van de volière is ook nodig. Afhankelijk van het aantal vogels, bij de gemiddelde volière één keer per maand. Bruikbaar zijn eigenlijk alle chloor bevattende schoonmaakmiddelen. Daarmee alles goed aflappen en spoelen. De chloorlucht is bij normaal gebruik van die schoonmaakmiddelen een goed geventileerde volière geen probleem voor de parkieten. Al te hygiënisch verzorgen is echter niet goed. Wat dat betreft is het vergelijkbaar met wat mensen zouden moeten doen. Wie te 'schoon' leeft, verliest alle weerstand en wordt snel ziek van iets wat 'viezeniken' makkelijk verdragen. Juist een lichaam dat zich regelmatig tegen min of meer gewone bacteriën moet verzetten, bouwt zelf weerstand op.

Kopen, krijgen, ruilen

Wie tot hertoe goed gelezen heeft, heeft het al door. Nieuw bijgeplaatste grasparkietjes kunnen snel en goed inburgeren, maar tegen meegebrachte ziektes is nauwelijks iets te doen. Een bacteriologisch onderzoek zal heel goed zijn, maar iedere liefhebber zal zelf moeten afwegen of dat een bezoek aan de dierenarts en de kosten daarvan waard is. Quarantaine helpt te weinig om daar veel moeite voor te doen.

H. Vollinga

GEHU KOOIEN

FABRICAGE VAN:
VOGELKOOIEN, PLASTIK-ARTIKELLEN
ZIEKENKOOIEN, PUNTLASWERK EN
VERZINKEN EN VERCHROOMEN

STOP geen geknoei meer met eigen bouwsets. Wij leveren u betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi.

De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm. met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt en de kooien worden als bouwpakket geleverd.

Vraag documentatie aan bij:
GEHU-KOOIEN
Transportweg 9, 7442 CT Nijverdal
(Industrieterrein 't Lochter)
Telefoon: 0548 - 61 61 87

Vertegenwoordiger in België
Vogelcentrum Huysmans
Turnhoutsebaan 195A, 2480 Dessel
Telefoon: 014 - 37 81 40
GSM: 075 - 55 49 81

Internet: www.gehu.nl

Showvogels en schoonheidsbeleving bij valkparkieten

Het keuren van vogels is een waardeoordeel uitspreken over de vogel die je voor je hebt staan. Je keurt deze vogel met behulp van de standaard en vergelijkt hem ook met de vogels die er naast staan. De vogel keuren is pure schoonheidsbeleving, hoe mooi is de vogel en hoe mooi zou hij kunnen zijn? Zijn er onderdelen waarop de vogel nog verbeterd kan worden en hoe doe je zo iets? Om op de hoogte te blijven van de kwaliteitsontwikkeling ga je natuurlijk ook naar tentoonstellingen en doe je ook aan tentoonstellingen mee om jouw vogels met die van anderen te kunnen vergelijken. Zo kun je zien of er voor jou nog werk aan de winkel is. Behalve de vele keuringen die ik verricht, ga ik ook nog naar andere tentoonstellingen om zo goed mogelijk op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen onze liefhebberij. Belangrijk is het om onze bondskampioenen in Apeldoorn te bezoeken en natuurlijk je eigen districtsshow. Ook ga ik al jaren naar de AZ Bundesschau in Kassel in Duitsland. Dat doe ik altijd gezamenlijk met een vriend van mij. We boeken een hotel in Lippoldshausen, een kleine 40 km van Kassel vandaan. We rijden op zaterdagmorgen om ongeveer zeven uur weg en komen ongeveer half twaalf bij de showhal aan. Dan

hebben we een flink aantal uren goed de gelegenheid om vogels te bekijken en foto's te maken. Tegen zes uur rijden we naar ons hotel, waar we een prima maaltijd en een zeer gezellige avond hebben. Na een nachtle slapen staan we dan weer om een uur of tien in de showhal om verder vogels te bekijken en te bespreken met anderen. Als we om een uur of drie in de middag naar huis rijden, praten we onderweg nog over de vogels die ons opgevallen zijn. Om het ditmaal eens over de valkparkieten te hebben vragen wij onszelf af of er in Nederland even goede valkparkieten zitten als in Duitsland. De laatste jaren is het mij opgevallen dat de valkparkiet als showvogel in ons land meer in opkomst is. Ze zijn ook duidelijk forsler geworden en er zitten er een aantal met zeer behoorlijk verbeterde kuiven. De kuif is toch de trots van de valkparkiet, althans dat zou het moeten zijn. Maar de kuiven variëren nogal in grootte. Een heel goede kuif is al gauw tweemaal groter dan een gemiddelde kuif. Je kunt je dat bijna niet voorstellen, maar daarom laat ik hierbij wat foto's zien. Hoe verkrijgt je die grotere kuif nu bij je eigen vogels? Wel, volgens mij is dat gewoon een kwestie van selectie. Je koppelt steeds de vogels met de grootste kuiven aan elkaar.

Dan zul je vogels krijgen met steeds grotere kuiven met als bijkomend voordeel dat het formaat van je vogels zich ook verbetert. Want je kunt wel aannemen, dat als de kuifveren langer worden, de andere veren ook groter worden. Verstandig is het om de lengte en breedte van de veren van je vogels eens met elkaar te vergelijken, zodat je aan de hand daarvan vogels die lange en brede veren hebben, met elkaar kunt koppelen. Zo beïnvloedt je de postuurkwaliteit van je vogels. Als je daarentegen erg ongeduldig bent of als jouw kwaliteit niet helemaal naar wens is, kan het best wel eens verstandig zijn enkele nieuwe vogels aan te schaffen. Maar voor alles: blijf plezier houden in de kweek en het gedrag van je vogels en de schoonheidsbeleving maakt daarvan deel uit. Kijk maar eens naar de hierbij geplaatste foto's. Hoeveel plezier beleeft u daar niet aan? De kuif, de trots van de valkparkietenkweker! Een prima kuif op een valkparkiet doet hem trotser lijken en zijn bewonderaar trotser voelen! Het is echt pure schoonheidsbeleving om zo'n vogel gade te slaan.

Tekst en foto's: Jan Bouwmeester.

Vogelvereniging
ZANG en KLEEM
BOSKOOP

VOGELMARKT BOSKOOP

Een must voor iedere vogelliefhebber

Iedere 1e zaterdag v/d maand september 2006 t/m april 2007.
ZAAL: Stichting Beurshal, ITC terrein, Italiëlaan 8, Hazerswoude-dorp.
Ruime parkeergelegenheid aanwezig.
Voor meer info: www.vogelmarkt.nl

barrandparkiet

Foto: Piet Oubinkmaaker / Jan de Nijl

De van oorsprong uit Zuidoost-Australië komende barrandparkiet siert deze maand onze kalender. In tegenstelling tot het mannetje op de foto is de kop van het popje overwegend groen tot blauwgroen, bovendien is zij matter. Verder verschillen man en pop bij het voorkomen van rode veertjes aan de dijen van het popje en het verschil in de ogen. Het mannetje bezit oranjegele irissen en bij het popje zijn deze bruin. De eerste twee jaar is het geslachtsonderscheid moeilijk te

zien, de jonge vogels lijken allemaal nog op vrouwtjes. Na anderhalf tot twee jaar onderscheiden de jonge mannetjes zich pas door het gele masker en de rode band. Het formaat is ongeveer 40 – 41cm. Deze vogel, die tot de fraaiste Australische parkieten behoort, is zeer verdraagzaam tegenover zijn soortgenoten en andere parkietachtigen. Omdat het echte vliegers zijn, moet de voliëre toch zeker wel ongeveer 4,00 x 0,80 x 2,00m (lxbxh) zijn. Aangezien de vogels graag knagen, is het aan te raden hun verblijf van stevig materiaal te maken, anders zit hij snel buiten wat niet de bedoeling is. Beplanting heeft weinig zin, binnen de kortst mogelijke tijd zullen de fraaie planten gesloopt en verpulverd worden. Barrandparkieten zijn redelijk gehard, bijverwarming in de winter is dan ook niet nodig, mits zij kunnen beschikken over een beschut nachtverblijf. Deze parkieten laten zich doorgaans goed horen. Dit hoeft echter geen probleem te zijn, omdat hun roep melodius is. Verzet zijn ze op een bad, noodzakelijk voor de kwaliteit van hun verenkleed; badwater mag daarom dan ook nooit ontbreken.

Door Ger Essenberg

Barrandparkieten houden zich in alle lagen van de voliëre op, ook op de bodem waar zij hun voedsel bij elkaar proberen te scharrelen. Dit voedsel moet bestaan uit een zaadmengsel voor grote parkieten. Verder lusten ze graag fruit en eivoer, gekiemde zaden en wat insecten die ze met smaak verorberen. Vanzelfsprekend mogen ook grit en maagkiezel nooit ontbreken, dit moeten zij naar behoefte kunnen opnemen. Wilgen- en onbespotten fruitboomtakken zijn een must bij deze vogels en hun knaagbehoefte zullen zij op deze takken lekker kunnen botvieren. Deze parkieten geven de voorkeur aan een natuurlijk broedblok, zoals een uitgeholde boomstam. De hoogte van dit blok moet ongeveer 60cm bedragen, de binnendiameter 30cm en het invleggat 9 – 10cm. Kleinere blokken worden niet aanbevolen. In dit blok moet men niet meer dan een laagje van 3cm turfmolm gooien, bij meer turfmolm heeft men kans dat de pop haar eieren eronder begraaft. Voordat het popje haar eieren legt, gaat er een soort balsritueel vooraf. Voordat de paring tot stand komt, zit het popje minutenlang in paarhouding op een zitstok met het mannetje naast zich. Het mannetje vliegt gedurende deze minuten regelmatig weg om vervolgens weer snel naast haar terug te keren. Gedurende de tijd dat de pop haar paarhouding aanneemt, produceert ze voortdurend bedelgeluidjes. Op een gegeven moment klimt het mannetje op haar rug om er vervolgens weer snel af te springen. Nadat dit zich enige malen heeft herhaald, volgt de feitelijke paring. De duur van de paring bedraagt ongeveer 2 minuten. Nadat de paring heeft plaatsgevonden, blijft met mannetje nog ongeveer 30 seconden hoog op de poten - het lijkt of de vogel zich uitstrekt - en met opgerichte staart zitten. Dit parings- en baltsgedrag wordt afgesloten met het voeren van het popje door haar man. Als alles goed is gegaan, zullen er spoedig 3 – 5 witte eieren om de dag gelegd worden. De incubatietijd bedraagt 21 – 23 dagen. Op een leeftijd van ongeveer 7 dagen moeten de jongen geringd worden met 6 of 6,5mm ringen. Als ze ongeveer 39 – 40 dagen oud zijn, verlaten ze hun nestholte. Opvallend is dat de uitgevlogen jongen de eerste tijd hoofdzakelijk nog door hun vader gevoerd worden, waarbij zij een behoorlijk kabaal laten horen.

Carduelis flavirostris

frater

De van oorsprong uit Zuidoost-Australië komende barrandparkiet siert deze maand onze kalender. In tegenstelling tot het mannetje op de foto is de kop van het popje overwegend groen tot blauwgroen, bovendien is zij matter. Verder verschillen man en pop bij het voorkomen van rode veertjes aan de dijen van het popje en het verschil in de ogen. Het mannetje bezit oranjegele irissen en bij het popje zijn deze bruin. De eerste

twee jaar is het geslachtsonderscheid moeilijk te zien, de jonge vogels lijken allemaal nog op vrouwtjes. Na anderhalf tot twee jaar onderscheiden de jonge mannetjes zich pas door het gele masker en de rode band. Het formaat is ongeveer 40 – 41cm. Deze vogel, die tot de fraaiste Australische parkieten behoort, is zeer verdraagzaam tegenover zijn soortgenoten en andere parkietachtigen. Omdat het echte vliegers zijn, moet de voliëre toch zeker wel ongeveer 4,00 x 0,80 x 2,00m (lxbxh) zijn. Aangezien de vogels graag knagen, is het aan te raden hun verblijf van stevig materiaal te maken, anders zit hij snel buiten wat niet de bedoeling is. Beplanting heeft weinig zin, binnen de kortst mogelijke tijd zullen de fraaie planten gesloopt en verpulverd worden. Barrandparkieten zijn redelijk gehard, bijverwarming in de winter is dan ook niet nodig, mits zij kunnen beschikken over een beschut nachtverblijf. Deze parkieten laten zich doorgaans goed horen. Dit hoeft echter geen probleem te zijn, omdat hun roep melodius is. Verzet zijn ze op een bad, noodzakelijk voor de kwaliteit van hun verenkleed; badwater mag daarom dan ook nooit ontbreken. Barrandparkieten houden zich in alle lagen van de voliëre op, ook op de bodem waar zij hun voedsel bij elkaar proberen te scharrelen. Dit voedsel moet bestaan uit een zaadmengsel

voor grote parkieten. Verder lusten ze graag fruit en eivoer, gekiemde zaden en wat insecten die ze met smaak verorberen. Vanzelfsprekend mogen ook grit en maagkiezel nooit ontbreken, dit moeten zij naar behoefte kunnen opnemen. Wilgen- en onbespotten fruitboomtakken zijn een must bij deze vogels en hun knaagbehoefte zullen zij op deze takken lekker kunnen botvieren. Deze parkieten geven de voorkeur aan een natuurlijk broedblok, zoals een uitgeholde boomstam. De hoogte van dit blok moet ongeveer 60cm bedragen, de binnendiameter 30cm en het invleggat 9 – 10cm. Kleinere blokken worden niet aanbevolen. In dit blok moet men niet meer dan een laagje van 3cm turfmolm gooien, bij meer turfmolm heeft men kans dat de pop haar eieren eronder begraaft. Voordat het popje haar eieren legt, gaat er een soort balsritueel vooraf. Voordat de paring tot stand komt, zit het popje minutenlang in paarhouding op een zitstok met het mannetje naast zich. Het mannetje vliegt gedurende deze minuten regelmatig weg om vervolgens weer snel naast haar terug te keren. Gedurende de tijd dat de pop haar paarhouding aanneemt, produceert ze voortdurend bedelgeluidjes. Op een gegeven moment klimt het mannetje op haar rug om er vervolgens weer snel af te springen. Nadat dit zich enige malen heeft herhaald, volgt de feitelijke paring. De duur van de paring bedraagt ongeveer 2 minuten. Nadat de paring heeft plaatsgevonden, blijft met mannetje nog ongeveer 30 seconden hoog op de poten - het lijkt of de vogel zich uitstrekt - en met opgerichte staart zitten. Dit parings- en baltsgedrag wordt afgesloten met het voeren van het popje door haar man. Als alles goed is gegaan, zullen er spoedig 3 – 5 witte eieren om de dag gelegd worden. De incubatietijd bedraagt 21 – 23 dagen. Op een leeftijd van ongeveer 7 dagen moeten de jongen geringd worden met 6 of 6,5mm ringen. Als ze ongeveer 39 – 40 dagen oud zijn, verlaten ze hun nestholte. Opvallend is dat de uitgevlogen jongen de eerste tijd hoofdzakelijk nog door hun vader gevoerd worden, waarbij zij een behoorlijk kabaal laten horen.

Foniopaddy

Van foniopaddy wordt gezegd dat het coccidiose zou voorkomen. Nergens in de literatuur wordt hier melding van gemaakt noch zijn er onderzoeken gebeurd die dit bevestigen. Het is bovendien nog een erg duur zaadje, eigenlijk te duur als je weet dat het uit een streek van arme boeren komt.

Wat is foniopaddy eigenlijk?

Foniopaddy is waarschijnlijk een van de oudste Afrikaanse graansoorten. Reeds duizenden jaren hebben de West-Afrikanen dit graantje geteeld in de droge savannen. Het is voor hen een van de belangrijkste voedingsgewassen. Hoewel weinig mensen ervan gehoord hebben, blijft deze teelt een van de belangrijkste van de Kaap-Verde tot het Tsjadmeer. In bepaalde streken van Mali, Burkina Faso, Guinea en Nigeria is het nog steeds het basisvoedsel voor de bevolking. Elk jaar wordt door de West-Afrikaanse boeren ongeveer 300.000ha fonio geteeld. Deze oogst is het dagelijks

voedsel voor 3 tot 4 miljoen mensen.

Ondanks zijn zeer oude afkomst en zijn belangrijkheid is de kennis van de evolutie van fonio, de oorsprong, de verspreiding en de genetische diversiteit heel miniem, zelfs in West-Afrika zelf. Deze oogst heeft nooit de aandacht gekregen zoals de oogst van millet, sorghum of maïs. Nooit werd er gekeken naar de belangrijkheid van dit zaadje voor de plaatselijke bevolking en economie. Er werden zelfs de laatste 20 jaar slechts 19 rapporten over foniopaddy geschreven, hoewel het product zeer belangrijk is voor miljoenen mensen.

De reden dat er zo weinig aandacht door de

wetenschappers aan dit soort zaad werd geschonken, ligt waarschijnlijk in de Engelse benaming: "hungry rice". Dit is een misleidende uitdrukking die zijn oorsprong vindt bij de Europeanen die weinig afwisten van het zaad zelf, de oogst en van de levensomstandigheden van de mensen die van deze oogst afhankelijk zijn. Wat bij deze buitenstaanders zeker niet bekend was, was dat de lokale bevolking deze oogst van folio niet alleen gebruikte omdat ze 'hongerig' (hungry) waren, maar omdat het zo lekker smaakte. Werkelijk, het is en wordt beschouwd als een exotische graansoort. En op sommige plaatsen is het alleen voorbehouden aan de stamhoofden of de koning en voor speciale gelegenheden.

Het wordt ook gebruikt als gift voor de bruidsschat. Bij sommige stammen staat het hoog aangeschreven, omdat het ook gebruikt wordt in de verering van de voorvaders. Dit gewas verdient meer aandacht en kan ook een betere toekomst hebben, want het

Complete software voor vogelkwekers

1. Vastleggen van vogels, koppels en tentoonstellingsuitslagen
2. Afdrukken overzichtelijke kweekkaarten
3. Adresbestand met collegakwekers
4. Registreren van inkomsten en uitgaven
5. Geschikt voor alle vogelsoorten
6. Volledig Nederlandstalig + duidelijke handleiding

€ 59
DOWNLOAD VERSE
€ 69
CD VERSE

Eenvoudig in gebruik

ZooEasy Oostermoer 9 9656 PE Spijkerboor (Dr) Nederland
Telefoon +31 (0)598 49 21 05 E-mail info@zooeasy.com www.zooeasy.com

VOGELVENLO+ op 2 en 3 december 2006

Vogelvereniging EKV'51 te Venlo organiseert reeds voor de 10e maal haar bekende grote show rondom de eigen internationale tentoonstelling, onder denaam "Kampioen van Venlo". Veel wordt geboden tussen vogels, dieren, reptielen, orchideeën, cacteeën, bloemen en planten. Schitterende showvolières en vitrines met de mooiste vogelsoorten en schitterende uilensoorten zullen u blijven verbazen en de dierenstraat heeft een grote aantrekkingsfactor voor de kinderen. **Tevens is er een prachtige demonstratie van modelspoorwegbouw en modelraceauto's op een 40 meter lange racebaan.**

Een grote vogelverkoop van nationaal-en internationaal bekende kwekers maakt alles compleet.

Geopend zaterdag van 9 - 17 uur en zondag van 10 - 17 uur

Entree € 1,50 en kinderen tot 12 jaar gratis.

Ruime gratis parkeergelegenheid en invalidenparkeerplaatsen bij de ingang
Bij Plantencentrum Jacobs, Landweerweg 12a Venlo. Nabij grensovergang Kaldenkerken (Dld)

www.vogelvenlo.webland.nl

HOOFDSPONSOR WITTE MOLEN

is een van de best smakende graansoorten. Fonioschotels genieten de voorkeur boven rijstschotels en dit alleen omwille van de smaak!

Fonio is ook de meest voedzame van alle granen. Zijn zaden zijn rijk aan methionine en cysteine, aminozuren die zeer belangrijk zijn voor de menselijke gezondheid en die tegenwoordig meestal afwezig zijn in de voornaamste graansoorten als tarwe, rijst, maïs, sorghum, gerst en rogge.

De combinatie van voedzaamheid en smaak zou wel eens van uitzonderlijk nut kunnen zijn in de toekomst. Ook omdat fonio heel belangrijk is om de honger te bestrijden in hongersnoodtijden.

Sommige soorten fonio groeien zo vlug dat ze reeds rijp zijn lang voordat andere granen geogost kunnen worden. Fonio is waarschijnlijk een van de snelst groeiende graansoorten. Ze kunnen dikwijls geogost worden 6 à 8 weken na het zaaien. Zonder deze speciale foniosoorten zou de jaarlijkse honger door droogte veel groter zijn in landen van West-Afrika. Deze foniosoorten produceren reeds granen als de voornaamste graansoorten nog niet klaar zijn om te oogsten. Andere foniosoorten groeien trager, 165 tot 180 dagen. Door het afwisselend zaaien van trage en snelle foniotypes kunnen boeren voldoende graanvoorraad oogsten voor één jaar.

De witte foniopaddy (*Digitaria exilis*) is het meest verspreide en gebruikte foniozaad. Het wordt verbouwd door boeren van Senegal tot Tsjaad. Het wordt voornamelijk verbouwd op de hooglandplateaus van Centraal-Nigeria (waar het "acha" wordt genoemd) en ook in de omliggende streken. De andere soort, zwarte fonio (*Digitaria iburua*), vindt men alleen in het Jos-Bauchi plateau van Nigeria en de noordelijke streken van Togo en Benin. Het is zeker geen minderwaardige soort; zwarte fonio heeft zelfs grotere mogelijkheden, maar het is momenteel minder bekend.

Gebruik

Foniogranen worden op verschillende manieren gebruikt. Het wordt gebruikt als pap en couscous, gemalen en gemengd met andere bloemsoorten om brood te maken, het wordt gebruikt zoals popmaïs en om bier te brouwen. Het is reeds beschreven als een goede substantie voor griesmeel, een tarwe-product dat gebruikt wordt voor de basis van spaghetti en andere pasta's.

In de Hausa-regio's van Nigeria en Benin maken de mensen couscous (*wusu-wusu*) van beide soorten fonio. In het noorden van Togo brouwen de Lambras bier, het fameuze tchapalo, van witte fonio. In Zuid-Togo, bij de Akposso- en Akeboubevolking, bereiden ze fonio met bonen in een schotel, een gerecht dat gereserveerd wordt voor speciale gelegenheden.

Fonio wordt gemakkelijk gegeten door koeien, schapen, geiten, ezels en ander vee. Het is een belangrijke voedselbron voor eenmagige dieren, vooral varkens en kippen, dit vanwege het hoge methioninegehalte. Het stro en het kaf worden ook gevoerd aan de dieren. Beide zijn een zeer goed voer en worden dan ook dikwijls op markten voor dit doeleinde verkocht. Soms zaait men fonio alleen voor de hooiproduktie. Het hooi wordt ook gekapt en vermengd met klei voor de bouw van huizen. Het wordt ook verbrand voor warmte of als as voor potasbemesting.

Voedingswaarde

In het algemeen verschilt fonio weinig van tarwe als voedingswaarde. In een proef bij witte fonio bevatte het ontpelde graan 8 % eiwitten en 1 % vet. In stalen van zwarte fonio was het eiwitgehalte 11,8 %. Het verschil tussen de twee zaden zit in het aminozuurpatroon. Als we het aminozuurprofiel vergelijken met dat van een kippenel, zien we dat buiten het lysine, dat maar 46% bedraagt t.o.v. van het ei, de andere scores veel hoger zijn: 72% voor isoleucine, 90 tot 100% voor valine, tryptofaan, threonine, en fenylalanine, 127% voor leucine, 175% voor het totale zwavel en 189% voor methionine. Dit in vergelijking met een normaal eiwitpatroon. Dit laatste betekent dat fonio bijna tweemaal zoveel methionine bevat als een ei. Dus fonio is belangrijk, niet alleen als overlevingsvoedsel, maar ook als toevoeging voor een standaarddieet.

Landbouw

Fonio wordt meestal verbouwd op arme, zandige of ijzersteengronden, die onvoldoende geschikt zijn voor de teelt van millet, sorghum of andere graansoorten. In de streek van Fouta Djallon in Guinea, waar fonio algemeen is, bestaan de meeste gronden uit zure klei met een hoog aluminiumgehalte, een combinatie die meestal toxisch is voor de meeste voedingsgewassen. Hier wordt de fonio verbouwd in de hooglanden zoals rijst en soms worden de twee samen verbouwd door de boeren. Normaal wordt het zaad uitgestrooid en een beetje bedekt door de grond te schoffelen. Het kiemt na drie tot vier dagen en groeit zeer snel. Het vlugge groeiproces en de zware bezaaiing, gewoonlijk 10 tot 20kg zaad per hectare, verzekeren ons ervan dat de velden weinig of geen onkruid kunnen ontwikkelen. In sommige gevallen worden de plantjes op zaadbedden gezaaid en dan uitgeplant. Dit geeft soms een beter resultaat tot overleving in slechte omstandigheden (vooral droogte). In Sierra Leone, en waarschijnlijk ook op andere plaatsen, wordt de fonioverbouwing vervolgd of maakt zelfs plaats voor de rijst-oogst, die op de natte velden verbouwd wordt. Dit wordt meestal gedaan in de seizoenen die te droog zijn voor een goede

rijstproductie en als de boeren beslissen de rijst op te geven en op die plaats fonio te gaan verbouwen om op deze manier zeker te zijn van een voldoende opbrengst, waar anders de opbrengst verloren zou gaan. In sommige gevallen wordt fonio samen verbouwd met sorghum en parelgerst. Maar dan blijft fonio het basisvoedsel, terwijl dan de twee andere beschouwd worden als een reserve. Meestal zaaien de boeren in Guinea verschillende soorten fonio en vullen deze kloof later op met een sneller groeiende variëteit van Guinea-millet. Ook in de Dominicaanse Republiek heeft men fonio geïntroduceerd. Maar de commerciële belangstelling is niet erg groot.

Voedingswaarde

Gemiddelde waarde	foniopaddy
vocht	13,1%
ruw eiwit	9%
ruw vet	1,8%
zetmeel en suikers	75%
ruwe celstof	3,3%
as	3,4%
calcium	0,08%
fosfor	0,32%
ijzer	8,5 mg

Fonopaddy heeft een zeer gunstig en compleet aminozuurpatroon. Aminozuren (in % van het aanwezige eiwit): 3,8% arginine, 2,5% cysteine, 4,0% isoleucine, 10,5% leucine, 2,5% lysine, 4,5% methionine, 5,7% fenylalanine, 3,7% threonine, 1,6% tryptofaan, 3,5% tyrosine, 5,5% valine. Zoals u merkt bevat het veel cysteine en methionine.

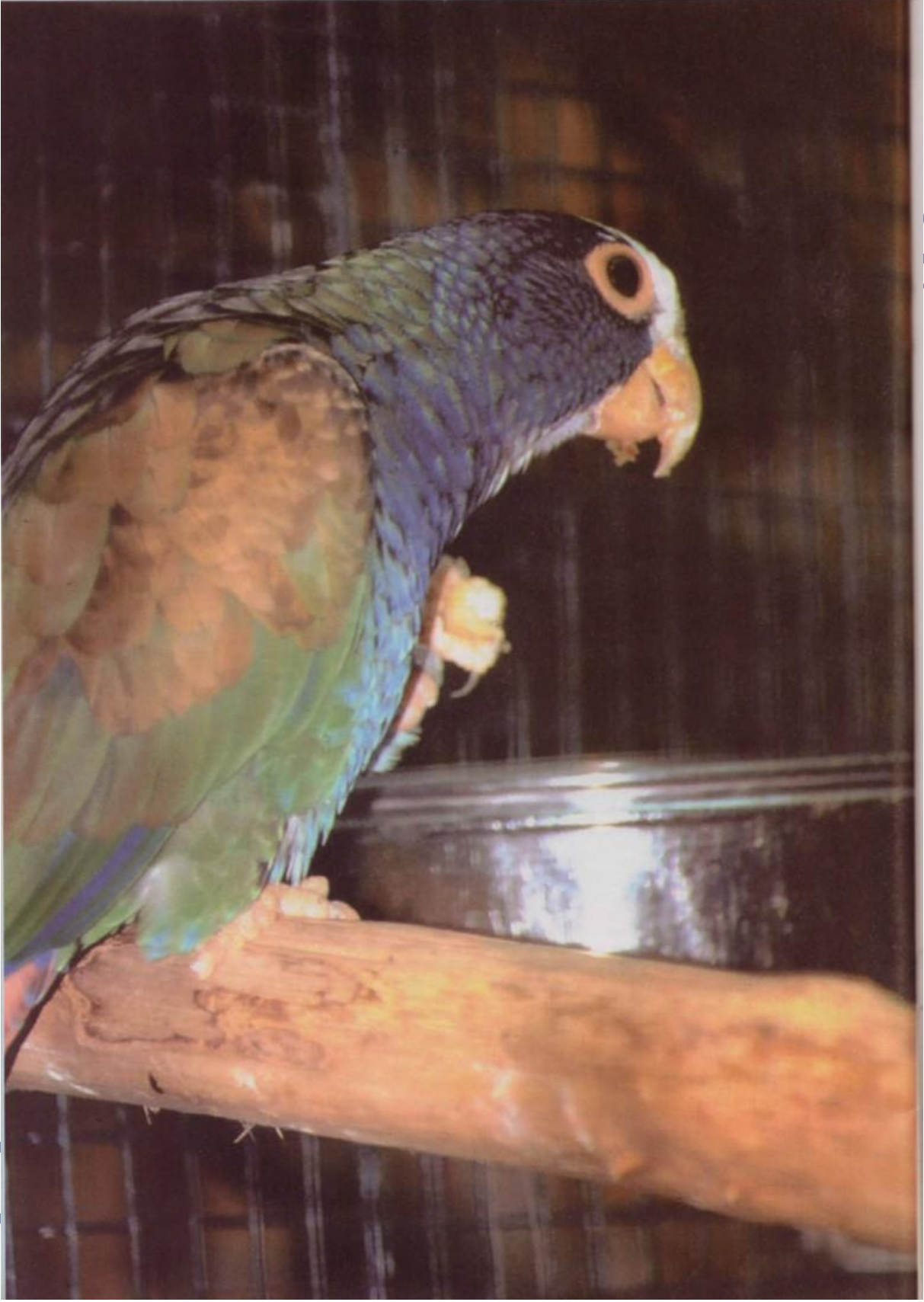
Conclusie

Fonopaddy is een goed voedingsmiddel in warmere en dorre streken. Het eiwitgehalte is niet zo groot, maar het bezit wel een zeer compleet aminozuurpatroon. De calcium-fosforverhouding is niet goed (moet 2/1 zijn). Verder hebben we nergens iets kunnen vinden dat erop zou wijzen dat fonio geneeskrachtige eigenschappen zou bezitten. Dat vogels in deze dorre en warme streken geen coccidiose bezitten is vanzelfsprekend en ligt op de eerste plaats zeker niet aan het eten van fonio, maar wel aan de erg droge weersomstandigheden waarin de vogels daar leven.

NB

Toch willen we eens onderzoeken of er liefhebbers zijn die (positieve of negatieve) ervaringen hebben opgedaan bij het voeren van dit zaad, zowel wat het voorkomen van coccidiose betreft als andere voordelen (of nadelen). Later, bij voldoende reacties, zullen we uw opmerkingen in een artikel verwerken.

Graag uw reactie sturen naar de redactie: Jean KENENS, Noordervest 27, 3990 Peer of mailen naar e-maladres: JeanKenens@hotmail.com

De /

ssel

Geslaagde kweek met de witvoorhoofd Pionus

Deze kleine ca. 25cm grote papegaai van het geslacht Pionus komt voornamelijk voor in Midden-Amerika tot in Mexico. De wetenschappelijke naam is Pionus senilis. Ze zijn weinig luidruchtig en kunnen in kleine volières worden gehouden. Kenmerkend voor de witvoorhoofd pionus – de naam geeft het al aan – is de sprekende spierwitte kopvlek op zijn voorhoofd. Verder zijn ze overwegend blauwgrijs met in de vleugels bronskleurige stippen. Op de borst zijn ze prachtig donkerblauw met op de keel nog een kleine witte band. Verschil tussen man en pop is uiterlijk niet echt zichtbaar.

De aanschaf

Tijdens het surfen op internet viel mijn oog op een advertentie waarin 1-1 Pionus senilis werd aangeboden. Hierbij werd vermeld dat de beide vogels een vaste voeding hadden en gesekest waren. Tevens werd vermeld dat de man een mankement aan de poot had en een vleugel scheef had staan, waardoor hij vermoedelijk niet goed kon vliegen. Daar ik bij mij in de buurt een mooie kweekrijpe man wist, was ik geïnteresseerd in de pop. Beide vogels werden voor een schappelijk bedrag aangeboden i.v.m. de mankementen van de man. Na wat heen en weer mailen werd het koppel aangeschaft. Normaal laat ik iemand anders niet gauw vogels voor mij meenemen, maar deze keer moest mijn vrouw daar vlak in de buurt zijn en dus heb ik haar een kistje meegegeven in de hoop dat het mee zou vallen.

Aan het eind van de middag kwam ze met de vogels thuis, waar een kleine vlucht van 170cm hoog, 110cm lang en 80cm breed voor ze klaar stond.

De vogels zaten goed in het vlees en de bevedering was redelijk, maar de man was duidelijk gehandicapt. Opvallend was dat de vogels niet schuw waren. Na een paar dagen bleek ook dat de vogels heel goed met elkaar konden opschieten.

Eerst maar eens zorgen dat de vogels goed in conditie komen en dan zien we wel verder. Na verloop van tijd ook maar eens een nestblok gegeven waar aanvankelijk niet naar omgekeken werd. Na enkele weken begonnen beide vogels toch rond het invleggat te knagen en werd het gedrag ook anders. Ze werden wat brutaler naar mij toe en ook wat luidruchtiger. Tevens bleek de man prima te kunnen vliegen en klimmen langs de takken en het gaas. Toch werd er dat jaar niet gebreed.

De kweek

Een jaar later waren de pionussen in prima conditie en konden het nog steeds prima met elkaar vinden. Ze kregen dagelijks een portie grof parkietenzaad dat werd aange-

vuld met tortelduivenvoer. Regelmatig wat eivoer en dagelijks wat groente en/ of fruit. Tegen mei begon ik wat gekiemd zaad toe te voegen door het eivoer wat door de vogels graag gegeten werd. Ook zag ik met name de pop steeds meer rond het invleggat knagen, zodat het gat meer de vorm van een sleuf kreeg. Ik had ze een natuurstam gegeven van 50cm hoog met een doorsnee van 25cm. Het werd uiteindelijk juli voordat het eerste ei gelegd werd en de pop was vanaf dat moment behoorlijk agressief tegen mij, waardoor ik om het legsel niet te verstoren niet in het blok heb gekeken hoeveel eieren er waren en of ze ook bevrucht waren. Na ongeveer 30 dagen hoorde ik tijdens het voeren gepiep uit het nest komen. De man kon dus bevruchten en ze hadden in ieder geval een jong. Uit ervaring met mijn andere vogels weet ik dat ik kon gaan ringen vanaf 14 dagen. Toen de pop dan ook even van het nest was, heb ik gauw het nest geopend en tot mijn verbazing lagen hierin 4 jongen met lekker gevulde kroppen.

Hoezo de man gehandicapt?

Vanaf dat moment werd er 2 keer per dag een bak voer gegeven waaraan nu ook wat extra zonnepitten werden toegevoegd, want 4 jongen, nou ja, zeg nu zelf, die lusten heel wat. De jongen werden allemaal geringd, de oudste met 10mm en de jongste met 8mm, wat de eigenlijke ringmaat is. Door op deze manier de vogels te ringen verstoort je maar een keer de ouders en de grotere ringen blijven echt wel zitten. Na 8 weken waren de jongen zover dat ze regelmatig uit het vlieg-gat keken en al gauw kropen ze eruit. Wat

een prachtig gezicht om 2 oude pionussen met 4 jongen in de kooi te zien. Beide ouders waren duidelijk zeer gesteld op hun jongen, zodat ze er een mooie lange periode bij konden blijven. Doordat de ouders zelf heel rustige vogels waren, werden de jongen vanzelf ook rustig en vertrouwd. Van agressie was helemaal geen sprake meer en menigmaal had ik een voerbak met 6 pionussen in de hand, wanneer ik aan het voeren was. De jongen heb ik bij de ouders gelaten tot in december, wat totaal geen problemen gaf. Ik heb ze DNA laten seksen en wat ik zelf al vermoedde kwam ook uit, het waren 1 man en 3 poppen. Een vogel heb ik geruild, zodat ik nu nog een onverwant koppel erbij heb..

Ik ben bijzonder blij dat ik door observatie goed heb gezien dat ondanks zijn handicap man en pop een hecht koppel zijn en deze vogels een kans heb gegeven. Menigeen zal deze man van zijn popje gescheiden hebben en zou deze vogel een zwerfverbstaan zijn gaan leiden. Ik hoop met dit verslag duidelijk gemaakt te hebben dat vogels en in het bijzonder papegaaien, zelf wel uitmaken met wie ze verder door het leven willen en dat wij niet te vaak voor 'god' moeten willen spelen.

H. Weiting
Kolham

Onderschrift bij de foto's:
Kopstudie Pionus senilis
Pionus senilis waarbij de blauwe borstkleur
en de vleugelkleur goed zichtbaar zijn.

De opkomst van de kruisbek in Nederland

Midden vorige eeuw was de kruisbek een algemene broedvogel van de uitgestrekte naaldbossen van voornamelijk Noord- en Oost-Europa, de Alpen en de Vogezen. Hij bewoont er overwegend sparrenbossen, in mindere mate gemengde bossen met sparren, dennen en lariksen en leeft voornamelijk van de zaden van deze naaldbomen, die hij met zijn snavel uit de kegels kan halen. Omdat deze zaden in de nawinter het makkelijkst uit de kegels te halen zijn, broedt de kruisbek ook voornamelijk in deze periode om verzekerd te zijn van voldoende voedsel voor de jongen. Het kan voorkomen dat de vogels op eieren zitten, als er volop sneeuw ligt of als het streng vriest. Het relatief grote, slordig gebouwde nest bevindt zich meestal vrij hoog in een naaldboom, meestal in een zijtak. Invasies van de kruisbek treden op in jaren met een geringe zaad oogst. Er is dan voedselgebrek en de vogels trekken massaal weg en bereiken allerlei uithoeken. Meestal vinden de invasies plaats in de zomer. In de periode daarna verdwijnen de meeste vogels weer, maar soms komen deze kruisbekken in het overwinteringsgebied tot broeden. In Nederland zien we sinds 1973 een sterke groei van het aantal broedparen. De toename wordt verklaard uit het feit dat de in de crisisjaren aangeplante naaldbossen geleidelijk als broedbiotoop geschikt zijn geworden. Dat er na een invasie niet alleen in de nawinter en het vroege voorjaar gebroed wordt, blijkt uit het kruisbekonderzoek in het Dwingerveld. Vanaf half juni 2002 vlogen in dit gebied regelmatig groepen van 40 exemplaren door het bos. Hun belangrijkste voedselbron is op dat moment het zaad van de lariks. Ook sijen blijken in de zomermaanden overwegend op de kegels van de lariks te foerageren. In Zweden en Noord-Duitsland blijkt tijdens jaren met veel zaaddracht van lariks en fijnspar het aantal jonge sijen aanzienlijk groter te zijn dan in jaren waarin geen of erg weinig zaaddracht is. Half juli werd in het Dwingerveld het eerste nestelende paartje kruisbekken gezien. Het zat op een hoogte van 20m tegen de stam van een lariks. Het nest werd overwegend gemaakt van takjes en korstmossen. Vooral witbandkruisbekken blijken veel korstmossen in hun nest te verwerken. De aanwezigheid van korstmossen kan de vogels stimuleren ertoe over te gaan een nest te bouwen. Steeds vaker zien we in Drenthe broedpogingen van kruisbekken in de nazomer. In 1996 is in de boswachterij Dwingeloo een nest met drie jongen grootgebracht door vogels die nog deels in hun gestreepte juveniele kleed zaten. Deze vogels waren hoogstwaarschijnlijk nog maar enkele maanden oud. Hieruit blijkt dat de aanwezigheid van grote hoeveelheden dennenzaden

bepalend is voor het wel of niet gaan broeden van de kruisbekken. In de maanden juli 2002 is er een meet- en geluidsonderzoek gestart bij kruisbekken in het Dwingerveld. Er zijn een 70-tal vogels gevangen, waarbij de ongelooftelijke variatie in vooral het mannelijke kleed opviel. Van prachtig egaal rood, tot roodoranje naar geelgroen en jeugdkleed of een mix van dat alles. Ook de vrouwtjes variëren van grijs met groen tot egaal muiggrijs met een lichtgroene stuit. Wanneer de vogels weer losgelaten worden, zijn er drie types te onderscheiden. Er worden verschillende vrouwtjes gevangen die een broedplek laten zien. In tegenstelling tot de mannetjes laten de vrouwtjes geen rui zien. Van de gevangen vogels blijkt een derde jonger dan één jaar te zijn. Tot eind september zijn er ruim 350 kruisbekken gevangen, geringd en doorgemeten. De vogels prefereren duidelijk zaad van de lariks en in mindere mate van de sitka- en fijnspar. Er waren twee opvallende vangsten van twee witbandkruisbekken. Eén was een echte witband en de andere waarschijnlijk een van de vorm (rubrifasciata).

In februari 2003 zijn het vooral sijen die op de lariks foerageren. Ook in gevangenschap prefereren sijen larikszaad en andere fijne dennenzaden. Een bijkomend voordeel van het voeren van deze zaden is de aanwezigheid van hars hierin. Deze blijken gist- en schimmelvorming in de krop van de vogels te voorkomen. Vooral sijen zijn in een wat vochtige ruimte zijn zeer vatbaar voor gist- en schimmelvorming in de krop en kliermaag. Vanaf half januari neemt de zangactiviteit van de kruisbekken toe en wordt er veelvuldig gealarmeerd. Vrouwtjes worden, soms luid zingend, door de mannetjes achternagezeten. Vanaf half februari kwamen de eerste vrouwtjes tot nestbouw. Er werden in totaal 10 nesten gevonden, hoofdzakelijk in fijnsparren die in gemengde vakken stonden. Eind maart begint er een periode met warm en droog weer. Hierdoor laten de naaldboutsoorten massaal hun zaden vallen. Dit duurde tot het einde van het broedseizoen. Er werden slechts enkele uitgevlogen kruisbekjongen waargenomen. De zaden van de lariks waren in een eerder stadium al weggegeten door de sijen, zodat deze niet meer tot voedsel konden dienen. Vanaf begin juni 2004 deed zich opnieuw een mogelijkheid voor onderzoek te doen naar de verschillende kruisbektypen en dit te combineren met hun biometrie. De verschillende naaldboutsoorten zitten boordevol kegels en al snel worden de larikskegels leeggehaald. Tijdens het kruisbekonderzoek blijken de vogels altijd een sterke voorkeur te hebben voor larikskegels. Deze voorkeur is op zich frappant, omdat het zaad van de

Foto: Jan de Nijs/Piet Onderdelinden

douglas- en fijnsparkegels veel voller, groter en zwaarder is. Het grote aanbod van zaad leidt tot enorme verspilling. Vaak worden er maar enkele zaden uit de kegel gegeten. Hierdoor neemt het gewicht van de volwassen vogels enorm toe. Het gemiddelde gewicht bedroeg bijna 40gr. Eén woog zelfs 52gr. Vanaf juli worden er vooral jonge vogels gevangen. Het verenkleed van de volwassen vogels is veel minder versleten dan in dezelfde periode in 2002 en 2003. De meeste volwassen vogels zijn twee jaar oud. Begin september zijn er ongeveer 430 vogels gevangen en geringd. Eén daarvan was een nog niet doorgeruide jonge witbandkruisbek. Vanaf januari 2005 vliegen diverse vogels in paren rond. Dit resulteert tot nestbouw in begin februari. In de eerste tien dagen van februari worden 3 nesten gevonden. Het gaat er nu op lijken dat de kruisbek een vaste broedvogel van het Dwingerveld is geworden.

Resumé: Uit dit onderzoek blijkt dat de kruisbek een vaste broedvogel van het Dwingerveld is geworden. Uit broedvogelzoekgegevens, verzameld door Herman Hazelhorst van de Holter- en de Lemelerberg zien we dat ook hier de kruisbek, en tevens de sijen, een algemene broedvogel in Oost en Noord is. Beginjaren zeventig broedden er slechts enkele paren kruisbekken in Nederland. Dit is toegenomen tot maximaal, in invasiejaren, 5.500 paar. De kruisbek is dan ook een vaste broedvogel in Nederland.

Stichting Vogelringstation Menork en kruisbekwerkgroep Nederland.

R. Oude Elferink